

บันทึก
เรื่อง การขอการปฏิบัติ

ตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ ๔๒๕๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗ แจ้งว่ากรมตำรวจได้รับรายงานว่านางกิมฮวย แซ่ตั้ง และนางพันธ์ แซ่เอียว ไม่ยอมเสียเงินค่าธรรมเนียมต่ออายุใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยอ้างว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย ปรากฏตามข้อเท็จจริงว่า บุคคลทั้งสองมีบิดาเป็นจีนเกิดในประเทศไทยจึงได้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติฉบับเก่า ต่อมาให้สมรสกับคนสัญชาติจีนและรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวไว้ ซึ่งทั้งนี้มิได้ทำให้สัญชาติของบุคคลทั้งสองต้องเปลี่ยนเป็นจีนตามสามีไปด้วย โดยมีได้ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศจีน และบุคคลทั้งสองคงยึดใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตลอดมา ภายหลังเมื่อพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ประกาศใช้แล้ว บุคคลทั้งสองได้ร้องขอถอนใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวจึงถอนไม่ได้ เพราะได้ขาดจากสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ ทวิ จะต้องต่ออายุใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและเสียเงินค่าธรรมเนียม บุคคลทั้งสองไม่ยอมกลับยืนยันว่าตนเป็นคนมีสัญชาติไทย กรณีนี้บุคคลทั้งสองจะต้องมีฐานะเป็นคนต่างด้าวไปตามมาตรา ๑๖ ทวิ เมื่อได้กระทำความผิดซึ่งจะต้องพิจารณาเนรเทศก็เนรเทศไม่ได้เพราะเป็นการขัดกับมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ ซึ่งบัญญัติว่า จะเนรเทศคนที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดไม่ได้ กรมตำรวจจึงใคร่จะพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ เพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดำเนินการเนรเทศบุคคลจำพวกดังกล่าวมาแล้วได้ แต่การแก้ไขพระราชบัญญัตินี้จะขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่เพียงใด ถ้าหากไม่ขัดข้องกรมตำรวจจะได้ดำเนินการแก้ไขต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๕) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามกฎหมายเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ ห้ามเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด แต่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๑ วรรคสอง บัญญัติแต่เพียงว่า การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักรจะกระทำมิได้ ทั้งนี้ น่าจะหมายความว่าบุคคลผู้มีสัญชาติไทยอยู่ในขณะที่มีคำสั่งให้เนรเทศ ไม่ว่าจะมิใช่สัญชาติไทยโดยกำเนิดหรือโดยประการอื่น ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่า บุคคลทั้งสองได้ขาดจากสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ ทวิ แล้ว ฉะนั้นการแก้ไขกฎหมายเนรเทศ ร.ศ. ๑๓๑ เพื่อดำเนินการเนรเทศบุคคลจำพวกดังกล่าวมาแล้ว จึงไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ส่งพร้อมหนังสือที่ ๑๗๐๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗

๑ มาตรา ๑๖ ทวิ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักร แต่บิดาเป็นคนต่างด้าว นั้น ถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวแล้ว ให้ขาดจากสัญชาติไทยไม่ว่าจะได้รับใบสำคัญประจำตัวก่อนหรือหลังวันพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

แต่อย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดนั้น แม้ว่าบุคคลนั้นจะได้ขาดจากสัญชาติไทยไปแล้วโดยยังไม่มีสัญชาติอื่นก็เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง ในกรณีที่หญิงไทยได้ทำการสมรสกับคนต่างด้าวและได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ถึงแม้การได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวนี้จะเป็นเหตุให้หญิงไทยนั้นขาดจากสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ ทวิ ก็จริง แต่ไม่ทำให้หญิงไทยนั้นเปลี่ยนสัญชาติตามสามีด้วย เพราะหญิงไทยจะถือสัญชาติตามสามีได้หรือไม่ก็แล้วแต่กฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามีจะยอมให้หญิงนั้นมีสัญชาติตามสามีหรือไม่

ฉะนั้น หญิงไทยซึ่งขาดสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ ทวิ และไม่ได้สัญชาติของสามีตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามี หญิงไทยนั้นจึงกลายเป็นผู้ไร้สัญชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้ควรที่จะหาทางผ่อนผันโดยยอมให้ขอถอนใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว และขอคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๙๗

^๒ มาตรา ๒๐ คนไทยซึ่งเสียสัญชาติไทยไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ถ้าประสงค์ได้คืนมาซึ่งสัญชาติไทย ให้ทำคำขอยื่นต่อรัฐมนตรีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง